

Dušičky: jaké kořeny má tento tradiční svátek?

Památka zesnulých, tak se v kalendáři nazývá 2. listopad, lidově označovaný jako Dušičky. Je to svátek, kdy si připomínáme památku zemřelých, navštěvujeme hřbitovy, zdobíme hroby, zapalujeme svíčky. Jaké má ale tento svátek kořeny, k čemu odkazují květiny na hrobech a zapálené svíčky, čemu pomáhají naše modlitby?

Původ tohoto svátku vychází z pradávneho předkřesťanského kultu zemřelých, založeného na uctívání zesnulých předků a souvisejícího s vírou v posmrtný život. Je proto pravděpodobné, že svým obsahem navazuje na keltské oslavy Nového roku. Ty při-

padaly na 1. listopad, kdy se otvíraly brány mezi světem živých a mrtvých a duše zesnulých chodily navštěvovat svůj domov, v jehož hledání jim měly pomoci rozžehnuté ohně (snad předobraz dnešních dušičkových svíček). Kult mrtvých uctívali i staří Slované, např. hodováním na hrobech s předkládáním pokrmů a nápojů zesnulým. Cílem všech těchto úkonů bylo zajištění si náklonnosti mrtvých a zamezení jejich škození.

Křesťanské kořeny slavení památky zesnulých spadají do Francie závěru 1. tisíciletí. V roce 998 ustavil opat Odilo z Cluny tento den původně k uctívání památky zemřelých členů benediktinského řádu. Odtud se zvyk vzpomínky na zemřelé šířil do ostatních římskokatolických zemí a dnes jej dodržuje 18 států Evropy.

A proč se tomuto dni říká Dušičky? Souvisí to s křesťanským

učením o očistci, v němž se po smrti nacházejí duše zemřelých (dušičky) a kde se očisťují od hříchů a nedokonalostí před vstupem do nebe. Jejich tresty je

možné zmírnit nebo zrušit modlitbou, mší a milosrdnými skutky. Proto se v tento den konají zádušní mše (rekviem) a na hřbitovech společné modlitby, jimiž se zemřelým vyprošuje šťastný život v království Božím. V lidovém prostředí zase pro zmírnění muk duší v očistci popíjeli lidé studené mléko nebo se jím kropili.

V liturgickém významu odkazuje památka na zesulé na křesťanskou víru v království nebeské. Proto by se na hroby, jakožto místa spojována s koncem života, měly klást symboly věčného života – živé květiny a hořící svíce jako demonstrace přesvědčení, že hrobem život nekončí...

Mgr. Milada Fohlerová, etnograf, MRV, Vsetín

Foto: Na hřbitově ve Velkých Karlovicích 1969. M. Macík. Fotoarchiv MRV.